

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

Scenariusz lekcji bibliotecznej pt.

***Życ, aby pomagać. Irena Sendlerowa – kobieta, która działała
z potrzeby serca***

CELE OPERACYJNE:

Po zakończonej lekcji uczeń:

- Analizuje motywy działania Ireny Sendler i ocenia jej postawę życiową
- Ma utrwalone wiadomości o filmie fabularnym i dokumentalnym
- Wie czym charakteryzuje się biograficzny film fabularny
- Umie pracować z różnego rodzaju źródłami

METODY I FORMY PRACY :

- burza mózgów
- praca z filmem, tekstem literackim
- wykład problemowy
- quiz

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- karty pracy (zyciorys Ireny Sendler)
- prezentacja multimedialna
- fragmenty filmu fabularnego: John Kent Harrison *Dzieci Ireny Sendlerowej* (2009)
- fragmenty filmu dokumentalnego: Mary Skinner *W imię ich matek – historia Ireny Sendlerowej* (2010)

CZAS TRWANIA: 1 godzina zegarowa (60 minut)

TOK LEKCJI:

I. Wprowadzenie do tematu.

1. Nauczyciel informuje uczniów o tematyce i celach lekcji.
2. Uczniowie otrzymują tekst z zyciorysem Ireny Sendler (załącznik nr 1).
3. Wspólna charakterystyka postaci na podstawie przeczytanego zyciorysu.

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

II. Wyjaśnienie pojęć :

- Holocaust
- Getto
- Żegota

Uczniowie definiują pojęcia. Następnie nauczyciel wyświetla ich treść.

III. Projekcja fragmentów filmu fabularnego *Dzieci Ireny Sendlerowej*.

Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

- Jakie są wasze wrażenia po obejrzeniu tego filmu?
- O kim i o czym jest ten film?
- W jaki sposób autor filmu prezentuje postać Ireny?
- Co zapamiętaliście z obrazu getta warszawskiego?

IV. Projekcja fragmentów filmu dokumentalnego *W imię ich matek*.

Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

- Jakie są wasze wrażenia po obejrzeniu tego filmu?
- O kim i o czym jest ten film?
- W jaki sposób autor filmu prezentuje postać Ireny?
- Co zapamiętaliście z obrazu getta warszawskiego?
- Jakie widzicie różnice między jednym filmem a drugim?
- Który film pełniej oddaje prawdę historyczną?

V. Różnice między dokumentem a filmem fabularnym.

- Czym jest film dokumentalny?
- Podział filmów dokumentalnych
- Definicje filmu dokumentalnego i fabularnego
- Jakim gatunkiem z rodzaju filmów fabularnych jest film *Dzieci Ireny Sendlerowej*?
- Definicja biograficznego filmu fabularnego.

VI. Wspólne zastanowienie się nad postawą głównej bohaterki.

- Czy Waszym zdaniem Irena Lendlerowa zasłużyła na te wszystkie odznaczenia, które jeszcze za życia jej przyznano?
- Co było takiego niezwykłego w jej działaniach?

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

- Czy dziś ludzie są zdolni do takich poświęceń, do niesienia pomocy za wszelką cenę?
- Wypisanie na tablicy cech Ireny Sendlerowej, które sprawiły, że była zdolna do podjęcia tak niezwykłych czynów.

VII. Podsumowanie lekcji – QUIZ (załącznik nr 2)

Uczniowie udzielają odpowiedzi na pytania

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

Załącznik nr 1.

Życiorys Ireny Sendler

Irena Sendlerowa urodziła się w Warszawie 15.02.1910 r., zmarła 12 maja 2008 r.– polska działaczka społeczna i charytatywna, od 1942 członek Rady Pomocy Żydom, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, Dama Orderu Orła Białego.

Jej ojciec, Stanisław Krzyżanowski, był lekarzem, który leczył chorych niezależnie od religii, narodowości czy statusu społecznego. Był mocno zaangażowany w działalność społeczną, przesiąknięty tradycjami polskiej demokratycznej lewicy. Brał udział w rewolucji 1905 roku, należał też do PPS. Irena Sendlerowa ze względu na stan zdrowia dzieciństwo spędziła w Otwocku, który miał status uzdrowiska. Często bywała również w Tarcynie, gdzie mieszkali jej dziadkowie. W 1917 roku Stanisław Krzyżanowski zmarł, zarażony od chorych tyfusem plamistym. Trzy lata później Irena przeprowadziła się z matką do Piotrkowa Trybunalskiego, gdzie mieszkał brat matki – Ksawery Grzybowski. Tutaj uczęszczała do, znanego z patriotycznych tradycji, Gimnazjum Heleny Trzczińskiej, wstąpiła do harcerstwa, poznała tam swojego przyszłego męża – Mieczysława Sendlera. Jej katechetą był ks. Wiktor Potrzebski, bohaterski obrońca Grodna w 1939 roku, poległy w Powstaniu Warszawskim. Po zdaniu matury Irena wyjechała z Mieczysławem Sendlerem do Warszawy. Tutaj rozpoczęła studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Po dwóch latach przeniosła się na polonistykę. Na podstawie zasady Numerus clausus na końcu indeksu pieczętowano stronę lewą – dla Żydów, prawą stronę aryjską, Irena skreśliła napis strona aryjska w indeksie. Została zawieszona na kilka lat w prawach studenta. Studia skończyła dopiero w czerwcu 1939 r. W 1931 roku wyszła za mąż za Mieczysława Sendlera. Wtedy rozpoczęła pracę w pomocy społecznej – w Sekcji Pomocy Matce i Dziecku przy Obywatelskim Komitecie Pomocy Społecznej.

Zacząła pomagać Żydom długo przed powstaniem getta warszawskiego. W grudniu 1942, świeżo utworzona Rada Pomocy Żydom Żegota, mianowała ją szefową wydziału dziecięcego. Jako pracownik ośrodka pomocy społecznej miała przepustkę do getta, gdzie nosiła Gwiazdę Dawida jako znak solidarności z Żydami i żeby móc tutaj funkcjonować w sposób niewidoczny dla Niemców. Uratowane dzieci żydowskie umieszczała w przybranych rodzinach, domach dziecka i u sióstr katolickich w Warszawie. Uratowała ok. 2500 dzieci. W 1943 r. Irena Sendlerowa została aresztowana przez gestapo, była torturowana i skazana na śmierć. Żegota zdołała ją uratować, przekupując niemieckich strażników. Została też umieszczona na liście kontrwywiadu Narodowych Sił Zbrojnych jako zdecydowana komunistka.. W ukryciu pracowała dalej nad ocaleniem życia żydowskich dzieci.

Po wojnie tworzyła domy sierot, powołała Ośrodek Opieki nad Matką i Dzieckiem – instytucję pomocy rodzinom bezrobotnym. Spotkały ją też represje ze strony Urzędu Bezpieczeństwa. W Polsce Ludowej zupełnie o niej zapomniano. Przesądziła o tym jej przynależność do Armii Krajowej. Związana była z ruchem socjalistycznym i PPS. W latach 1948–1968 należała do PZPR. Wystąpiła z partii po wydarzeniach z marca 1968.

W 1999 r. amerykański nauczyciel Norman Conard z Uniontown w stanie Kansas zainspirował powstanie szkolnej sztuki teatralnej *Życie w słoiku* (ang. *Life in a Jar*). Jej tytuł nawiązuje do sposobu, w jaki zachowały się informacje o pochodzeniu uratowanych dzieci. Zapisane nazwiska rodziców i nowe dane osobowe Irena Sendlerowa zakopywała w słoiku, w ogrodzie. Tylko dzięki tym notatkom dzieci, które przeżyły wojnę, dowiedziały się o swoich rodzinach. Przedstawienie wystawiono ponad dwieście razy w Stanach

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

Zjednoczonych i w Polsce. Zdobyło ono duży rozgłos w mediach amerykańskich. Przyczyniło się do powstania fundacji *Life in a Jar*, promującej bohaterską postawę Ireny Sendlerowej.

W 1965 r. została uhonorowana przez izraelski instytut Yad Vashem medalem *Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata*. W 1983 r. zasadziła drzewko w Lesie Sprawiedliwych instytutu.

Postanowieniami Prezydenta RP została odznaczona:

- Orderem Orła Białego – 10 listopada 2003
- Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski – 7 listopada 2001
- Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski – 12 czerwca 1996

Pod koniec 2006 r. z inicjatywy prezydenta Lecha Kaczyńskiego, z pomocą stowarzyszenia Dzieci Holocaustu, podjęto starania o zgłoszenie kandydatury Ireny Sendlerowej do pokojowej Nagrody Nobla. Na początku 2008 r. akcja ta została z inicjatywy Prezydenta RP wznowiona.

11 kwietnia 2007 r. decyzją Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu, na wniosek 15-letniego Szymona Płóciennika z Zielonej Góry, została odznaczona Orderem Uśmiechu. Była najstarszą osobą, która ten order otrzymała..

Ostatnie lata życia spędziła w domu prowincjalnym Bonifratrów w Warszawie. Irena Sendlerowa zmarła 12 maja 2008 r. Pogrzeb odbył się na Cmentarzu Powązkowskim 15 maja 2008 r.

(korzystano ze strony internetowej: http://pl.wikipedia.org/wiki/Irena_Sendlerowa)

"Projekt finansowany ze środków Programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” Comenius – Partnerskie Projekty Regio, na podstawie podpisanej umowy nr 2012-1-PL1-COM13-285631 pomiędzy Gminą Miejską Przemysła Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją Programu."

Załącznik nr 2. QUIZ

1. Wymień 3 odznaczenia przyznane Irenie Sendler

Medal Sprawiedliwej wśród Narodów Świata,
Order Orła Białego,
Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski,
Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski,
Order Uśmiechu

2. Kim był Norman Conrad?

Amerykańskim nauczycielem, którego uczennice napisały projekt o Irenie Sendler.

3. Co to była Żegota? Rada Pomocy Żydom

4. Kim z zawodu był ojciec Ireny? Lekarzem

5. Gdzie Irena spędziła swoje ostatnie lata życia?

W domu opieki przy klasztorze Bonifratrów w Warszawie

6. Czym zajmowały się komitety domowe?

Były to placówki typowo opiekuńcze, w prywatnych domach, które zajmowały się w sposób spontaniczny akcjami ratowania ludzi przed zagładą

7. Kim z wykształcenia była Irena Sendler? Polonistką

8. Ile lat miała Irena, gdy zmarł jej ojciec? 7

9. Podaj dokładną datę urodzin Sendlerowej? 15. 02. 1910

10. Ile łączniczek współpracowało z Ireną? 10

11. Jakie zasady wbił jej do głowy ukochany tata?

Gdy ktoś tonie trzeba podać mu rękę. Ludzi dzieli się tylko na dobrych i złych. Nie ma znaczenia narodowość, czy kolor skóry.

12. Kto zagrał rolę Ireny w filmie „Dzieci Ireny Sendlerowej”? Anna Paquin

13. Gdzie trafiały dzieci wyprowadzane z getta?

Do polskich rodzin, sierocińców, klasztorów, starsi – do partyzantki

14. Jaki był pseudonim wojenny Ireny? Siostra Jolanta

15. Czym zajmował się Janusz Korczak?

Prowadził sierociniec dla dzieci żydowskich, razem z nimi poszedł na śmierć